

УДК 657.421:658.14

ОСОБЛИВОСТІ ВІДНОВЛЕННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ

Літвіненко М.С., студент, Кравченко Ю.М., к.е.н.

Державний біотехнологічний університет

Розглянуто сутність джерел відтворення основних засобів. Виявлено особливості існуючих джерел й підходів до оновлення основних засобів. Встановлено, що при виборі джерела відтворення основних засобів слід враховувати власний потенціал підприємства і реальні можливості залучення того або іншого зовнішнього джерела.

За ринкових умов господарювання проблема фінансового забезпечення відтворення основних засобів аграрних підприємств набуває особливої актуальності. Економічні перетворення в Україні спричинили погіршення якості основних засобів аграрних підприємств. Формування оптимальної структури джерел фінансування відтворення основних засобів є передумовою підвищення конкурентоспроможності аграрних підприємств, тому проблеми формування джерел відтворення основних засобів підприємств заслуговують на особливу увагу [1].

На думку Андрійчука В.Г. джерелами простого і розширеного відтворення основних засобів можуть бути власні, позичкові і залучені кошти та цільові надходження і благодійні внески.

До власних джерел відносять прибуток від основної операційної та іншої операційної діяльності; від фінансово-інвестиційної діяльності та від позареалізаційних операцій; амортизаційні відрахування; надходження від реалізації вибулих основних засобів. Специфічним джерелом фінансування відтворення основних засобів, що не вимагає вкладень, є їх індексація. До позичкових коштів відносять кредити банків та інших фінансово-кредитних установ, а до залучених — випущені підприємством акції й облигації.

Головним джерелом відтворення основних засобів є амортизаційні відрахування і прибуток. Саме завдяки їм підприємство може здійснювати не лише просте, а й розширене відтворення цього ресурсу. Прийнято вважати, що амортизаційні відрахування є джерелом здійснення простого відтворення основних засобів. Проте вони нерідко можуть стати і джерелом розширеного відтворення у випадках, коли підприємству ще немає потреби замінювати працюючі основні засоби, а отримані суми амортизаційних відрахувань завдяки введенню прискореної амортизації є досить значними і можуть бути використані для придбання додаткової кількості основних засобів [2].

Розмір амортизаційних відрахувань залежить від норм амортизації та балансової вартості основних засобів. Підприємства застосовують у практичній діяльності різні методи нарахування амортизаційних відрахувань, дотримуючись при цьому амортизаційної політики держави. Методи амортизації дозволяють регулювати інвестиційні процеси, знижувати податкове

навантаження на підприємство. Слід зазначити, що амортизаційна політика повинна складатися із сукупності способів та методів управління процесами нараховування та використання амортизаційних відрахувань [1].

Можливість застосування лізингу як джерела фінансування відтворення основних засобів доводять такі науковці, як Майдуда Г., Заїнчковський А., Пуйда Г., Щелкунова В., Сабов А., Юр'єва Т. та інші. Сабов, А. та Заїнчковський А. окреслюють низку переваг, які може здобути підприємство в разі використання лізингу як інструменту оновлення матеріально-технічної бази. Це такі переваги, як: забезпечення підприємства новими технологіями без значних початкових капіталовкладень; відсутність застави та поручителів; ремонт об'єктів лізингу відноситься на витрати; об'єкт лізингу перебуває на балансі підприємства, і на нього нараховується амортизація; можливість випробування обладнання до придбання; лізингові платежі включаються до собівартості продукції [5, с. 160].

Лізинг є інструментом стратегічного розвитку фінансового потенціалу суб'єктів господарювання, оскільки він опосередковує відтворення капіталу в аграрному секторі економіки і являє собою сукупність форм та методів інвестиційного фінансування основних засобів шляхом їх довгострокового кредитування під заставу об'єктів лізингу. Лізинг сприяє розвитку фінансового потенціалу сільськогосподарських підприємств через техніко-технологічне оновлення їх виробничого потенціалу, вирішення проблеми обмеженості матеріальних ресурсів і раціонального використання трудових ресурсів, прискорення оборотності основного і оборотного капіталу, зростання обсягів виробництва, фондівіддачі і ділової активності [3].

Значний поштовх розвитку фінансового потенціалу суб'єктів господарювання здатний надати лізинг, об'єктами якого є: оновлення основних засобів на інноваційній основі, модернізація, реконструкція, технічне переоснащення, удосконалення матеріально-технічної бази, реновація застарілих виробничих потужностей, оновлення інфраструктури аграрного ринку. Сучасними формами лізингу, перспективними для аграрного сектора економіки, є: вендорний лізинг (надається асоціацією виробників), оперативний лізинг (повне технічне обслуговування обладнання з можливістю його заміни у кінці терміну), електронний лізинг (дозволяє укласти угоди *online* у незначних сумах) [4, с. 163].

Таким чином можна зазначити, що відродження аграрного виробництва неможливе без удосконалення механізму управління процесами оновлення основних засобів та його облікового забезпечення на принципово новій основі. У зв'язку із тим, що власні кошти складають основну частину джерел фінансування оновлення основних засобів підприємств аграрного сектору економіки, для їх зростання необхідна активна державна підтримка сільськогосподарських підприємств, спрямована як на підвищення фінансових результатів, так і на формування оптимальної амортизаційної політики.

Список використаних джерел:

1. Бержанін І. А., Кірдан О. П., Станіславчук Н. О. Фінансове забезпечення відтворення основних засобів підприємства. Економічні горизонти, 2018. №4(7),

С. 48–56. [https://doi.org/10.31499/2616-5236.4\(7\).2018.161721](https://doi.org/10.31499/2616-5236.4(7).2018.161721)

2. Андрійчук В. Г. Економіка аграрних підприємств: Підручник. 2-ге вид., доп. і перероблене. К.: КНЕУ, 2002. 624 с. ISBN 966–574–376–7

Соломатіна Т. В. Лізинг в системі стратегічного розвитку фінансового потенціалу суб'єктів господарювання аграрного сектора економіки. Економіка та держава. 2020. № 5. С. 93–97. DOI: 10.32702/2306-6806.2020.5.93

3. Іванишин В.В., Волощук Ю.О. Лізинг як механізм оновлення матеріально-технічної бази агропромислового комплексу. Інноваційна економіка. 2018. № 9—10. С. 157—164.

4. О. О. Любар, Особливості формування джерел оновлення основних засобів підприємства та їх облікове забезпечення. Ефективна економіка. 2019. № 12 URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/12_2019/82.pdf

5. Онегіна В.М., Вітковський Ю.П., Кравченко Ю.М. Фінансове забезпечення у стратегічному управлінні інноваційним розвитком. Актуальні проблеми інноваційної економіки. 2018. № 3. С. 74-80.

6. Кравченко Ю.М., Антощенкова В.В. Фактори сталого розвитку економіки аграрного сектору. Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства імені П. Василенка. Сер. Економічні науки. 2019. Вип. 200. С. 174-183.

УДК: 330.334.339.9

ДЕЯКІ АСПЕКТИ МІЖНАРОДНОГО ДОСВІДУ ТРАНСФЕРУ ТЕХНОЛОГІЙ АГРОПРОМИСЛОВОГО ВИРОБНИЦТВА

Батюк Л.А., канд. екон. наук, доцент

Державний біотехнологічний університет, Україна

Визначено основні тенденції процесу трансферу технологій в США, країнах Європейського Союзу та Китаю. Зроблено висновок про те, що ключові технології, від яких залежить економічна безпека країни, необхідно розробляти самостійно в межах фундаментальної науки. Визначено фактору успіху трансферу технологій агропромислового виробництва в Україні.

Сучасний світ увійшов в епоху індустрії четвертої промислової революції, яка визначає масштабну цифрову трансформацію, у тому числі, всіх галузей агропромислового виробництва. Поява великої кількості розумних пристроїв дає можливість вирішувати багато проблем дистанційно і з максимальною ефективністю, що безпосередньо позначається на продуктивності в традиційно низькорентабельних галузях. Інноваційні цикли стають дедалі коротшими, а технічні виклики зростають. Все це актуалізує трансфер технологій у світовому агропромисловому комплексі. При цьому різні сегменти агропромислового виробництва все більше потребують взаємодії між суб'єктами сільськогосподарського виробництва та представниками інших галузей у ланцюгу «виробництво — реалізація».